

Maria Ochescu

*Istoria
românilor*

BACALAUREAT

*Sinteze teoretice
Modele de subiecte
Admitere Academia de Poliție*

CUPRINS

SINTEZE TEORETICE

Tema 1 – Romanitatea românilor în viziunea istoricilor	5
Exerciții aplicative	19
Tema 2 – Democrație și totalitarism	
Ideologii și practici politice în România și Europa	29
Exerciții aplicative	43
Tema 3 – Constituțiile din România	53
Exerciții aplicative	68
Tema 4 – Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc ...	79
Exerciții aplicative	96
Tema 5 – Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (sec. XVIII-XX)	107
Exerciții aplicative	138
Tema 6 – România postbelică	
Stalinism. Național-comunism și disidență în comunism	149
Exerciții aplicative	165
Tema 7 – Spațiul românesc, între diplomație și conflict, în Evul Mediu	175
Exerciții aplicative	192
Tema 8 – România și concertul european: de la „criza orientală” la marile alianțe ale secolului XX	203
Exerciții aplicative	221
Tema 9 – România în perioada Războiului Rece	233
Exerciții aplicative	242

MODELE DE SUBIECTE

Programa școlară pentru clasa a XII-a	255
10 exerciții-aplicații pe competențe specifice	265
1	269
2	270
3	271
4	272
5	273
6	274
7	275
8	276
9	277
10	278
9 modele de subiecte pe domenii de conținut	279
Modelul 1	281
Modelul 2	284
Modelul 3	287
Modelul 4	290
Modelul 5	293
Modelul 6	296
Modelul 7	299
Modelul 8	303
Modelul 9	306
Programa de examen la disciplina Istorie	309
Teste de tip BAC	311
Testul 1	313
Testul 2	318
Testul 3	322
Testul 4	328
Testul 5	332
Testul 6	337
Testul 7	341
Testul 8	346
Testul 9	350
Testul 10	355

Respect pentru oameni și cărți

Sinteze teoretice

*Romanitatea românilor
în vizuirea istoricilor*

1

I. Semnificatie

Romanitatea presupune următoarea abordare:

- ideea descendenței, a originii romane a românilor;
 - ideea stăruinței elementului dacic/romanic;
 - unitatea de neam;
 - unitatea și latinitatea limbii;
 - esența romană a unor obiceiuri și tradiții;
 - conștiința românilor despre originea romanică.

II. Etnogeneza

a) FORMAREA POPORULUI ROMÂN

1) Din cine?

Daci si romani (colonisti si veterani de război)

Migratori

2) Cum?

Prin romanizare – proces de asimilare de către autohtoni a elementelor de civilizație și cultură romane

Etape ale romanizării:

I) *faza preliminară* (de la primele contacte cu lumea romană până la cucerirea romană – sec. II.i.H. - 106) – sunt asimilate cu precădere elemente de cultură materială.

OBS. Teritoriile geto-dacice au intrat sub stăpânire romană treptat: Moesia și Dobrogea (46 d.H.) și Dacia (106).

OBS. A fost o perioadă de maximă afirmare pentru geto-daci.

- Statul dac condus de Burebista (82-44 î.H.)
- Statul dac condus de Decebal (87-106 d.H.)

DECEBAL – conflicte cu romani

- cu Domitian (87-88) ⇒ Pacea din 89 – Dacia devine regat clientelar.
- Războaiele din 101-102, 105-106 ⇒ Dacia este cucerită și transformată în provincie romană.

II) *Romanizarea propriu-zisă* – elementele romane se generalizează la scară întregii societăți (106-271/275)

- factorii romanizării:
 - administrația romană;
 - armata;
 - veteranii;
 - coloniștii;
 - viața economică;
 - urbanizarea;
 - dreptul roman;
 - viața culturală;
 - viața religioasă.

OBS. Romanizarea a fost un proces ireversibil ⇒ Daco-romani.

III) *Romanizarea postaureliană* – de după retragerea stăpânirii romane

- factori:
 - menținerea legăturilor economice, politice și militare cu Imperiul Roman;
 - răspândirea creștinismului ⇒ misionari.

OBS. Are loc o uniformizare a romanizării la scară întregii arii de locuire a daco-romanilor.

Această etapă are loc în condițiile desfășurării procesului migraționist: goții, hunii, gepizii, avarii, slavii.

3) Unde?

Aproximativ pe teritoriul de astăzi al României, de-o parte și de alta a Dunării.

4) Când?

Proces îndelungat care a debuteză în sec. II. î.H. (primele contacte cu lumea romană) și se încheie în linii generale în sec. VII-VIII d.H. (602 d.H. – separarea romanității răsăritene în romanitatea de nord și de sud).

b) FORMAREA LIMBII ROMÂNE

– are loc odată cu formarea poporului român și face parte din limbile neolatine.

STRUCTURA

- **substrat** = daco-moesic ⇒ vocabular (păstrate 150-200 de cuvinte dacice);
- **strat** = latin – vocabular și structura gramaticală (80%);
- **adstrat** = slav meridional – elemente de vocabular și fonetică.

DIALECTE

- = ramuri ale limbii
- daco-roman (la nord de Dunăre)
 - aromân
 - meghenoromân
 - istroromân
- } (la sud de Dunăre)

GRAIURI

– moldovenesc, oltenesc, maramureșean etc.

III. Romanitatea în viziunea istoricilor

• sec. VII

„Strategikon” – Mauricius menționează elementul romanic la nord de Dunăre.

• sec. IX

1) Moise Chorneati – amintește „țara necunoscută” (BALAK-VALAHIA)
2) „Oguzname”, cronică turcă – se scrie despre o țară a vlahilor (ULAK – ILI)

• sec. X

1) Constantin al VII-lea Porfirogenetul – „Despre administrarea imperiului” – informații despre populația protoromânească desemnând-o cu numele de *romani*, iar pe cea bizantină cu termenul de *romei*.
2) Vasile al II-lea Macedoneanul – *corespondență* (980-1020)

- românii desemnați cu termenul de „vlahi”.
- „**vlah**“ – la origini termenul de „volacae“ – Caesar „*De bello galico*“ (numele unui trib celt).
- preluat de germani – desemna numele vecinilor din Apus și Sud (gali romanizați, romani).
- în timp acceptiunea termenului a suferit o restrângere – desemna pe cei din Peninsula Italică.
- termenul a fost preluat de slavi – Metodiu („Apostolul slavilor“) aplică denumirea de „vlahi“ străinilor, adică romanicilor.
- numele de *vlah* a cunoscut variațiuni:
 - la bizantini și slavii sudici ⇒ *vlah*;
 - slavii din răsărit ⇒ *voloh*;
 - slavii apuseni ⇒ *valachus*;
 - ungurii ⇒ *blach, olah*.

OBS. Apariția acestui termen marchează sfârșitul etnogenezei și subliniază caracterul romanic al poporului român.

• sec. XI

- 1) Gardizi, „*Podoaba istoriilor*“ – face referire la români, situându-i între slavi, ruși, unguri, între Dunăre și un munte mare.
- 2) „*Sfaturile și povestirile lui Kekaumenos*“ pomenesc despre vlahi sud-dunăreni care trăiesc pe râul Sava.

• sec. XII

- 1) *Corespondența* dintre Ioniță cel Frumos și Papa Inocențiu al III-lea – ideea romanității românilor.
- 2) Ioan Kynnamos – consemna despre vlahi: „se zice că sunt coloni veniți de demult din Italia“.
- 3) Anonymus, „*Gesta hungarorum*“ (*Faptele ungurilor*)
 - oferă informații despre români și formațiunile politice existente în sec. IX în spațiul intracarpatic;
 - îi desemnează pe români cu numele de „blachi“.

• sec. XIII

- 1) Simon de Keza, „*Gesta hunorum et hungarorum*“ – spune că romanii erau în Pannonia la venirea hunilor, că o parte dintre ei s-a împărăstat în Italia, iar vlahii, care erau păstori și agricultori, au rămas să trăiască în continuare.

OBS. Începînd cu secolul al XIV-lea informațiile și izvoarele istorice despre români se înmulțesc pe măsură ce crește interesul față de români.

Premise:

- formarea statelor medievale ⇒ afirmarea romanității;
- declanșarea „cruciadei târzii” = lupta creștinătății împotriva Imperiului Otoman ⇒ Tările Române – bastion;
- Renașterea ⇒ umaniștii manifestă interes pentru Antichitate, pentru vestigii materiale și spirituale ale romanității.

• sec. XV

- 1) Poggio Bracciolini – afirmă originea romanică a românilor, continuitatea elementului roman, originea latină a limbii române (idei susținute cu dovezi).
- 2) Flavio Biondo – originea romanică a poporului român și a limbii române (românii invocă cu mândrie originea lor romană).
- 3) Enea Silvio Piccolomini – (Papa Pius al II-lea) – răspândește în Europa teoria despre originea romană a poporului român.
- 4) Laonic Chalcocondil – informații ample despre români (identifică limba cu neamul).
- 5) Demetrie Chalcocondil – informații despre români.
- 6) Antonio Bonfini – susține originea romanică a românilor (sunt urmași ai legiunilor și coloniștilor romani din Dacia).
- 7) Filippo Buonaccorsi – a călătorit în Moldova, cunoscându-i pe localnici, află despre „descendența românilor din coloniști romani”.

• sec. XVI

Premise:

- apariția tiparului (Diaconul Coresi);
 - începutul scrisului în limba română;
 - problema romanității și a etnogenezei românești începe să fie politicizată;
1) Francesco della Valle	}	ideile lor sunt bazate pe cunoașterea
2) Anton Verancsics		directă a românilor
- 3) Ștefan Szamoskozy:
- înainte de unirea din 1600 ⇒ 1593 – că români sunt descendenți ai romanilor (capitolul despre *Dacia Romană*);
 - după unirea din 1600 ⇒ susține contrariul.